

זו מייצגת את שוויץ, זו את אוסטרליה וזו הפכה צרפתיה

המתנכרות

אל תריסר הקאנטונים של שוויץ נרסף השבוע עוד קאנטון אחד — קאנטון צפת, ואל ארבע השפות המדוברות במדינה זו, נוספה שפה נוספת — עברית. ועוד במבטא ספרדי.

יפה ירקוני, הנה אהרוני, ועליה קאשי המייצגות את הזמר הישראלי ביבשת אמריקאית, ואת שפותיהן של ריקה זראי, כרמלה קורן ועתה גם אסתר רייכשטאט המהוות את הסניף האירופי.

ברור שיש סיבות לנהירה זו לעולם גדול. זמירות אלה נידחות עקב יחסו של הקהל הישראלי לאמנים מקומיים, צמצומו של קהל זה, ואפשרויות ההתקדמות ה"זעומות" לעומת זאת קורצת להן התעסוקה בחו"ל, המלווה בשבחים וכסף. זהו פיתוי שקשה לעמוד בפניו.

אולם מתופעה מובנת ונסבלת זו, ועד להתנכרות למוצא הישראלי — עדיין קיים מרחק רב. אפשר להבין זמרת המחפשת קיום ותהילה מחוץ לגבולות הארץ. אך כאשר אותה זמרת מגסה לעשות הון כספי ופרסומי מבלי לביר באמצעים, עד כדי התכחשות למולדתה, זוהי תופעה מגונה. ראשונה צעדה בדרך זו הזמרת הישראלית, ילידת ירושלים, ריקה זראי. לפני שבועות מספר, כאשר הופיעה בראיון ב"טלבוזיה הצרפתית" נשאלה לגבי מוצאה. היא השיבה אז בנימה שהובאה אחר-כך בעתונות בצורה זו: "אמנם באתי לצרפת מאישראל, אך מזה כמה שנים אני יושבת בפאריס, אני אוהבת את העיר ורואה את עצמי כפאריסאית."

קיימים חילוקי דעות לגבי הניסוח ה"מדויק" ונימת דבריה של ריקה. ידידה של ריקה טוענים כי לא ה"בנה" נכון ועד שחשבתה התגלגלה לעתונות סולפה משיעוטה. אך בסופו של דבר קשה להשיג תחרה מהרושם שריקה התכוונה להבליט את צרפתיותה, למרות העובדה שהסכימה בטובה לקפוץ ארצה לתקיפה קצרה, להרפיע כאן ביום העצמאות.

זמרת שוויצרית ממוצא עיראקי.

כרמלה קורן, מי שהיתה בשעתו זמרת תזמורת חילהאוייר הישראלי,



ריקה זראי

כמה החזיקה ריקה?

בעיצומה של המתיחות הדיפלומטית בין ישראל ושוויץ דבר היכול להתפרש כמחאה של ידידות: לשגר כנציגתה לתחרות זמר בינלאומית, דווקא זמרת ילידת צפת. להרפתקתן של שתי זמרות ישראליות באותה תחרות שנערכה בלונדון, כשכל אחת מהן מיצגת מדינה אירופאית אחרת, אפשר היה להתייחס כאל קוריוז מבודד. אלא שמאחורי הגיחוך התיצבו כמה עובדות עגומות ה"מאפיינות" אמנים ישראלים בנכר.

הנה נערכת בלונדון תחרות זמר כל-אירופאית, בה מפיעים נציגים של מדינות סר ארצות, תחנות השידור של מדינות רבות מקליטות ומשדרות מהלך התחרות. מצלמות טלבוזיה וקולנוע מנציחות את ההופעות. הזוכים עתידים לזכות בפרס סום בינלאומי שפרושו — כסף רב.

כמובן שכאשר עולה על הבמה נציגת הזמר השווייצר, הנושאת אש השם אסתר רייכשטאט, קשה לאיש מהנוכחים לנחש כי בעלת שם גרמני זה, המזכיר את שמו של הדוכס מריכשטאט, בנו הראשון של נפוליאון, אינה אלא זמרת ישראלית.

היא אינה הישראלית היחידה בתחרות. לא רחוק ממנה ניצבת נציגת אוסטרליה ה"נושאת את השם כרמלה קורן, גם היא אינה אלא זמרת ישראלית צברית, הזכורה בארץ בשם כרמלה ביומן.

שתיהן לא ביישו את הארצות אותן ייצגו. אסתר רייכשטאט אף זכתה בפרס שני באותה תחרות. אך לעומת זאת היא בהופעתן בזיון לעצמן ולשם ישראל. היא נושאת את האופי הגלומי של היהודי ה"מתבייש במוצאו, מתכחש לעמו ומתקשט בנוצות זרים."

תהיזה כקרב קפיצה.

מזה שנים קיימת התופעה של ירידה מוסרית של אמנים ישראלים, ובעיקר קר זמרות ביזור. לא היתה כמעט זמרת שזכתה לשם ותהילה בארץ, שלא ניצלה את הצלחתה כקרב קפיצה להופעה על בימות זרות ולהתישבות של קבע בחו"ל. די להזכיר את שמותיהן של שושנה דמארי,



אסתר רייכשטאט
עופרית בשדות זרים

כרמלה קורן

ביומן או ביונסמן?

נישאה לאיש-תאטרון באלט אנגלי ממנו התגרשה לפני שנתיים, זכתה בהצלחה בלתי רגילה דווקא בארצות האירופאיות הדוברות גרמנית. היא הפכה לזמרת מבוקשת, מופיעה בקביעות בתכניות טלבוזיה ובהצגות בידור המוניות בפני קהל המונה רבבות צופים.

חלק לא קטן מהצלחתה יכולה כרמלה לזקוף דווקא לזכות היותה ישראלית. היא עצמה לא כפרה בעובדה זו. בביקורה ה"אחרון" בארץ, לפני שנתיים, הצהירה גלוי וברור: "אני ישראלית ומופיעה בחוץ לארץ בתור זמרת ישראלית... אחרי ששרתי בדוויטשלאנד האלה בברלין אמרו לי: 'עשית עבור שמה של ישראל יותר מאשר עשו 20 דיפלומטים!'"

ההשתתפות בתחרות הזמר ה"לונדונית" היא פיתוי לכל זמרת. מכיון שלמרבית הצעיר אין ישראל מוכרת בכמה מקומות כמדינה אירופאית, ולא נתבקשה לשלוח נציגים לאותה תחרות, לא בחלה כרמלה כלל להופיע שם באיצטלה של זמרת אוסטרית.

עוד יותר מתמיהה התנהגות מעין זו מצד זמרת כאסתר רייכשטאט. אסתר, ילידת צפת, בת למשפחה ממוצא עיראקי, התפרסמה בארץ עם בעלה בצמד העופרים. אולם הקאריירה שלה קיבלה מפנה קיצוני לפני שנתיים בעת שהופיעה בפסטיבל הזמר הישראלי, ביצעה את השיר שזכה בפרס הראשון. מאז הפכה למבצעת הישראלית האפיינית ביותר, החייתה שורה של שלימה של שירים ישראלים ישנים שנשכחו.

לפני מספר חדשים יצאה לאירופה עם בעלה, כדי להופיע, כנציגת ישראל, בפסטיבל הזמר הפולני. משם המשיכה היא במסע הופעות על פני אירופה. כשניתנה לה האפשרות להתפרסם ולרכוש שם בכל היבשת האירופית, ולוא גם כנציגתה של שוויץ, לא היססה לנצל את ההזדמנות במחיר איבוד הכבוד הלאומי.

וכך חידשו הזמרות הישראליות מסורת גלותית: להיות ישראלית רק כאשר זה משתלם.